

VUODEN 2024 TALOUSARVION JA VUOSIEN 2025–2026 TALOUSSUUNNITELMAN LAATIMINEN

Lakiperustaa

Kunnan ja kuntayhtymän talousarviosta ja -suunnitelmasta säädellään kuntalain 110 §:ssä:

- Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (*suunnitelmakausi*). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.
- Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.
- Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Taloussuunnitelman tasapainossa voidaan ottaa huomioon talousarvion laadintavuoden taseeseen kertyväksi arvioitu ylijäämä.
- Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käytytalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa.
- Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota.

Talousarvion laadinnan perustietoja

Vuoden 2024 talousarvion pohjana on vuoden 2023 voimassa oleva (muutokset sisältävä) talousarvio. Savitaipaleen kunnalla on taseessa aikaisemmilta vuosilta kertynyttä laskennallista ylijäämää 8,24 milj. euroa.

Vuoden 2023 talousarviossa on huomioitu sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen siirtyminen hyvinvointialueille. Tällä siirtymisellä on ollut merkittävä vaikutus kunnan toimintakulujen sekä verotulojen ja valtionosuuksien euromääriin. Vuoden 2023 talousarviossa huomiointi on tapahtunut epävarmoihin arvioihin perustuen. Lopullisesti vaikutukset mm. valtionosuuksiin selviävät vasta kuluvan syksyn 2023 aikana. Tiedossa on, että Savitaipaleen kunnalle tästä hyvinvointialueelle siirrosta aiheutuu talouden

tasapainottamisvaateita.

Tulevaisuuden talouden kehittymisessä on muistettava, että vuoden 2023 tilannetta on parantanut ns. verotulojen häntien tilittyminen kunnalle. Korkeamman (21,50 %) veroprosentin aikana määrättyjä veroja tilittyy kunnalle kuluvan vuoden aikana. Hyvinvointialuesiirrosta johtuen kunnan veroprosentti tänä vuonna on 8,86 %. Vuoden 2024 arvioidut verotulot ovat tästä johtuen merkittävästi alemmat kuin kuluvana vuonna.

Valtionosuuksien lopulliseen tasoon vaikuttavat monet huomioon otettavat, vielä epävarmat, seikat. Hyvinvointialueiden muutoksesta johtuva siirtymäkauden tasaus vaikuttaa kunnan valtionosuuteen leikkaavasti koko taloussuunnitelmakauden ajan vuoteen 2027 asti. Asukasluvun aleneminen vaikuttaa myös osaltaan kertyvään valtionosuiden määrään. Valmistella on myös TE2024 -uudistus, jolla tulee olemaan kuntien valtionosuuteen myös suuri vaikutus, toki myös kulujen osalta on varauduttava niiden lisääntymiseen. TE2024 -uudistusta ei sinällään ole tässä suunnitelmassa otettu huomioon eurojen osalta.

Valtionosuus vuodelle 2024 on oheiseen liitteeseen otettu Kuntaliiton 11.8.2023 päivätyn ennusteen mukaisesti. Loppusyksystä saatava tarkentava ennuste huomioidaan lopullista talousarviota laadittaessa.

Kunnan asukasluku on laskenut vuosittain noin 50-60 henkilöllä. Kunnan strategiset ponnistelut asukasluvun laskun hillitsemiseksi ovat tässä vaiheessa enintään hidastaneet asukasluvun alenemista. Tästä syystä kunnan palveluiden tuottamista on pystyttävä tarkastelemaan myös alenevan asukasluvun tilanteessa huomioiden myös pidemmän aikavälin trendit.

Kunta-alan työehtosopimus kaudelle 1.5.2022 – 30.4.2025 on hyväksytty 8.6.2022. Kolmen vuoden sopimuskaudella työvoimakustannukset nousevat korkoa korolle laskien keskimäärin 8,79 prosenttia. Vuoden 2024 palkankorotuksiin tulee varautua 2,2 %:lla. Kunnan johtoryhmän talousarvioon liittyvässä strategiapäivän tilaisuudessa 17.8.2023 käydyn keskustelun perusteella talousarviota sovittiin valmisteltavaksi siten, että valmisteluvaiheessa **kunkin toimialan palkkasumman ehdoton yläraja on kuluun vuoden talousarviomäärä**. Toimialoilla on pystyttävä ottamaan huomioon mahdolliset eläköitymiset tms. siten, että tässä tavoitteessa pysytään. On tietenkin selvää, että esim. uimahallitoiminnasta tai nuorisopalveluista johtuvat muutokset kasvattavat palkkasummaa ensi vuodelle ja tämän leikkaaminen edellä selostetusti voi tuottaa vaikeuksia. Palkkasumman kasvu on tällöin selitettävissä esim. vastaavien palveluostojen poistumisella.

Talousarvio toteutetaan uudella Accuna-ohjelmalla, joka mahdollistaa myös raportoinnin. Ohjelmaan liittyvä koulutus järjestetään syyskuun alussa. Talousarvion pohjaksi otetaan elokuun 2023 toteuma (käytettävissä arviolta noin 20.9.2023).

Sisäiset erät ("kaupankäynti kunnan toimintojen sisällä"), tasausmaksu, poistot yms. talletetaan keskitetysti ja tämän työn etenemisestä viestitään talletustyötä tekeville erikseen.

Kukin lautakunta käsittelee ja esittää omat investointitarpeensa ja nämä yhdistetään osaksi kunnan investointiohjelmää.

Talousarviovalmistelua koordinoidaan kunnan johtoryhmässä. Myös taloustyöryhmä kokoontuu erikseen sovittavasti ohjaamaan ja evästämään valmistelua.

Oheisessa liitteessä on alustavaksi tavoitteeksi asetettu kunnan ulkoinen tuloslaskelma suunnitelmakaudelle. Alijäämäinen tilanne tulee saada käännettyä positiiviseksi taloussuunnitelmakaudella.

TALOUSARVION ALUSTAVA AIKATAULU

4.9.2023 TA-ohje kunnanhallituksessa

Eurojen tallentaminen uuteen ohjelmaan alkaa syyskuun loppupuolella, aikataulu tarkentuu syyskuun alkupuolella

Tallennustyö valmis 20.10.2023 klo 15.00 mennessä

Viikon 44 alussa viimeistään lisäohjeistus jatkotyölle

vko 45-46 Lautakuntakäsittely

6.11.2023 Veroprosentit kunnanhallituksessa

13.11.2023 Veroprosentit kunnanvaltuustossa

27.11.2023 TA 2024 kunnanhallituksessa

11.12.2023 TA 2024 kunnanvaltuustossa

Taloustyöryhmä ja valtuustoseminaarit sovitaan erikseen.